JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1855. **Zaturdag 13 Januarij.** **N°. 4.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **ZESTIG DUITEN** voor de **VIJF WOORDEN** behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

In de *Javasche Couranten* van 10 en 13 Januarij, No. 3 en 4, is het reglement op het beleid der regering in Nederlandsch-Indië afgekondigd, met bepaling, dat hetzelve op den 1sten Mei 1855 in werking zal treden. De uitgever van den *Java-Bode* heeft vermeend voornoemd Reglement, in een net en handig formaat gedrukt, uitsluitend ten behoeve voor de Inteekenaren op dit Dagblad, tegen den zeer geringen prijs van *een halven gulden*, te moeten verkrijgbaar stellen.

EXTRACT *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

Buitenzorg, *den 11den Januarij* 1855, (No. 1.)

[Staatsblad N°. 4.]

Gelezen, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zoo ver, van den tweeden afstandwijzer van het eiland Java, in staatsblad 1844 No. 21, te bepalen:

dat de afstanden tusschen de na te noemen plaatsen worden gerekend te bedragen,

van Bawen	tot Djamboe	5 palen,
» Djamboe	» Medono (Pringsoerat)	10 »
» Medono (Pringsoerat)	tot Magelang	11 »

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Wd. Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

Civiel Departement.

Gesteld:

Ter beschikking van den directeur der cultures, de ambtenaar *E. Rochussen*, gewezen-assistent-resident van Tjilatjap.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de kapitein der infanterie *C. F. J. Horn*, met behoud van regt op pensioen.

Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen de majoor der infanterie *P. J. Nack*.

Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie *T. J. Vlasblom*.

Gepensioneerd:

De op zijn verzoek eervol uit Zr. Ms. militaire dienst ontslagen kapitein der infanterie *H. P. van den Ende*.

Belast:

De kapitein der artillerie *J. F. van Bloemen Waanders*, met de waarneming der betrekking van inspecteur der draagbare wapenen en der buskruid-fabricatie.

Overgeplaatst:

Bij het garnizoens-hospitaal te Amboina, de officier van gezondheid der 2 klasse *D. A. Borck*, thans te Banda.

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Banda, de officier van gezondheid der 2 klasse *J. J. Spoelstra*: thans te Amboina.

Ingetrokken:

Op zijn verzoek, het aan den majoor der artillerie *F. H. W. Kuijpers* verleend 2jarig verlof naar Nederland.

Verleend:

Een 2jarig verlof naar Nederland, aan den betaalmeester der 1 klasse *J. C. van Oosterom*.

Advertentien.

De resident van Batavia, maakt aan belanghebbenden bekend dat, ingevolge de door den directeur der producten en civiele magazijnen gestelde, in de *Javasche Courant* van den 6 Januarij No. 2 geplaatste voorwaarden, door hem op Donderdag den 25 Januarij e. k., des voormiddags ten 10 ure publiek zal worden uitbesteed de overvoer van Bandjermassing naar Macassar, eener hoeveelheid van 2,400 (*vier en twintig honderd*) ton steenkolen.

Vendutien.

Op Maandag 15 Januarij, wegens vertrek, door *Vaupel & Co.*, voor de woning van den weledgestr. heer *G. F. Huijgen*, op Rijswijk.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris voor het commissiehuis, van *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag 16 Januarij ten huize van mevrouw de wed. *Bönninghausen*, op Noordwijk, uithoofde van vertrek, door gebr. *Roselje & Co.*

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor een der recherche pakhuizen aan den kleinen Boom, door *A. van Ommeren & Co*,

Op Woensdag 17 Januarij, wegens vertrek: voor een huis op Molenvliet, vlak over de woning van den horologiemaker *Renaud*, door *B. J. Leen*.

Op Donderdag 18 Januarij, wegens uitverkoop van goederen, voor de toko van den chinees *Njotje Guan*, op Pasar Senin, tegen over de toko van den heer *B. J. Leen.*

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Vaupel & Co.*

Op Vrijdag 19 Januarij, wegens vertrek, ten huize van den wel edelgestr. heer Dr. *J. Hartsfeld*, in Gang Polones, door *Vaupel & Co.*

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Nagelaten Boedels.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de agenten der Samarangsche wees- en boedelkamer te Rembang, den chinees *Gan Kiem Jag*.

Vertrekkende Personen.

J. F. L. Steits. — *C. W. Yong.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 5 tot en met den 11 Januarij 1855.

JAVA HOTEL. *F. B. Bondix*, van Liverpool. — *M. Salverda, en familie*, van Buitenzorg. — *C. W. Berns*, van Cap. Town. — *J. E. Kroesen en familie, Bijl de Vroe en familie, J. Rehling*, van Samarang. — *E. Krabb*, van Port-Adeleide. — *J. van der Brugge*, van Engeland. — *P. J. Mork*, van Stokholm. — *de Kanter*, van de reede.

HOTEL WILLEM II. *P. J. G. Beijerinck, D. Meijer*, van Samarang. — *H. van Dijk*, van Singapore. — *J. Kunst*, van Nederland. — *Kuijpers*, van Borneo. — *T. O. Galwa, F. C. Akrensman*, van de reede. — Mevrouw de Barones *Ganneb* gend. *Tengnagel*, van Nederland. — Chin. *Tan Djiseng*, van Buitenzorg. — *H. van Breem*, van de reede. — *Buijs*, van Samarang. *C. J. Dernicher*, van de reede. — *O. J. Fabritius*, van Ternate.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *P. Carpertier*, van Buitenzorg. — *O. van Rees*, van Nederland. — *H. E. Mos*, van Geeloag. — *B. Jochems*, van Sydney. — *J. G. Tromp, A. Bouman, W. de Haas, Hemken, J. A. F. Friedlander, J. Lourens, J. Struben en familie*, Mejufvrouw *A. Dibbets, J. Kramer, A. Boellaard, P. G. van Dort, T. J. Nahmens, K. H. Engeringh, J. H. Schröder*, van Nederland. — *Auffmorth*, van Sinkawang. — *C. van den Burg*, van Melbourne.

ROTTERDAMSCH HOTEL. *E. Richardeau*, van Bordeaux. — *C. Overdijk*, van Buitenzorg. — *J. van den Broek en familie, J. P. Kocken*, Mejufvr. *Schalle, F. W. Engels*, Mr *P. J. Gerlings*, J. *A. Kocken*, van Nederland. — *W. S. Steel*, J. *A. Diepegrat* van Bordeaux.

MARINE HOTEL. *T. Keus*, van Port-Philip. — *D. Crap Hellingman, W. Brugman, A. K. Brondgeest, F. L. F. Altman, D. A. den Appel*, van Nederland. — *F. A. Hennege*, van de reede. — *C. J. Quant*, van Buitenzorg. — J. *de Mol van Otterloo en echtgenoot*, van Soerabaya. — *W. Neijen, G. M. van der Kaa en familie, H. Carton*, van Nederland. — J. *Osti* van de reede.

Advertentiën.

Getrouwd:

CHERRIE VAN BRONCKHORST
en
JOHANNA ZUSANNA ELISABETH BONSET.

Soerakarta, 30 *December* 1854. (54)

Den 30 December 1854 overleed zacht en kalm te Plantoengan, residentie Samarang, onze geliefde en hooggeachte Vader en Behuwdvader, de heer *Nicolaas Martherus*, in den ouderdom van 56 jaren, diep betreurd door zijne betrekkingen en vrienden.

(47) P. N. MARTHERUS.
M. MARTHERUS, *Arateen.*

Op de Vendutie van Maandag 15 Januarij 1855,

zullen alsnog worden verkocht: **eene groote partij Chromaat Geel** in soorten, eenige **Tafels met marmeren bladen**, en eene factuur **Roode Wijn en Champagne** in kistjes van 1 dozijn.

(104) JOHN PRYCE & Co.

Vendutie

op Maandag den 15den Januarij 1855

wegens vertrek, door Vaupel & Co.,

voor de woning van den Wel Ed. Gestr. Heer *G. F. Huijgen*, op Rijswijk, naast het Marine Hôtel.

van Wagens en Bendies, Wagen- en Bendiepaarden, waaronder een uitmuntend hardloopend span Macassaren, benevens deszelfs goed onderhouden Inboedel, eene zeer goede Amerikaansche Muurklok, eenig Zilverwerk, wapens, enz., enz. (77)

Vendutie

Op Maandag den 15 Januarij 1855,

voor het Commissiehuis van *John Pryce & Co.*,

à 4 % Vendu salaris,

van eene partij Lijnwaden, waaronder gebleekte en ongebleekte Shirtings, Adrianopel roode Kain pandjangs en gedrukte Katoenen, 700 blikken Provisiën van het merk *Welch en Jansen*; nagemaakt Leder, zeer geschikt voor het bekleeden van meubels, wagens, enz., Flanel, Handschoenen, Zadels, Schilderijën, alsmede van eene partij Touwwerk, afkomstig van het schip *Johan Jacob* en verder van circa 1000 pikols Padang Rotting in kavelingen van 50 pikols. (55)

Vendutie

Op Dingsdag den 16 Januarij 1855,

voor een der Recherche pakhuizen aan den kleinen boom, door *A. van Ommeren & Co.*, voor rekening van belanghebbende, van diverse Goederen en Provisiën en ten 10 ure precies:

Het gekoperd Nederlandsche Barkschip JACATRA,

groot 252 gemeten lasten, deszelfs Inventaris, Sloepen, enz. enz. (56)

Op Dingsdag den 16den Januarij 1855

VENDUTIE OP NOORDWIJK,

ten huize van Mevrouw de wed. *Bönninghausen*, uithoofde van vertrek, door *Gebr. Roselje & Co.*

van een zeer netten Inboedel, bestaande uit diverse wel

DE BLAAUWE HOEVE. (*vervolg*)

Wij willen die dorpelingen, diep rampzalig als velen, hoogst gelukkig als sommigen in dien oogenblik waren, niet verder volgen. Wij willen niet stilstaan bij die vadervreugde of dat moederlijden, als in dien oogenblik daar werd gevoeld; wij willen geen meisjes-oogen aanschouwen, glinsterende van levensgeluk, of dof beweend door tranen, die spraken van bedrogene hoop. Wij laten aan den een zijne lentebloemen, aan den ander zijne wintersneeuw des levens, en willen onze jongens even vooruitloopen; want ik vertrouw dat wij, even als zij, nu wel te huis zullen zijn op de blaauwe hoeve.

Vrouw *Blom* had een moeijelijken dag doorgebragt. Zij was het huis niet uit geweest; haar gewoon dagwerk was blijven liggen, en haar kleinste jongen zoo min als *Hanna* had een woord van hare lippen gehoord. Het middagmaal was van de tafel genomen, zoo als het er op gebragt was, want de knechts en meiden hadden medegevoel voor het lijden der oude, die ze nimmer zoo hadden gezien.

't Was of ook *Hanna* nergens rust kon vinden: wel, vijf-en-twintig malen had zij *Jakobs* kleinen broêr aan de hand genomen en was met hem den weg opgewandeld, als of dit den langen tijd korten zou. Maar telkenmale was zij wedergekeerd, droeviger dan zij was henengegaan, als een vreemde of buur, die de sporen van tranen op haar anders zoo helder gelaat aanschouwd had, haar een woord van bemoediging had toegesproken. Toen de avond viel, werd het weder, dat den geheelen dag zoo zonnig en zoo vriendelijk geweest was, vochtig en koud, als meermalen 't geval is in voorjaarsdagen, die, even als kinderen, hoe helderder zij 's morgens lagchen, bij het minste wolkje aan hun horizont, weenen en een droevig gelaat vertoonen. De klok van zevenen sloeg, en nog waren de jongens niet terug. Vrouw *Blom* zat zwijgend in den hoek van den haard en staarde in de gloeijende vlam der turven, die helderder opbrandden, hoe vochtiger het daar buiten werd. Ze tuurde, met het hoofd in de hand geleund, in die vlammen, als of ze lezen wilde uit hare grillige flikkering, wat lot haar verbeidde. *Hanna* zat voor het raam en staarde naar buiten, tot het vallende duister haar belette het hek en den weg meer te onderscheiden. De kleine jongen alleen speelde voort, onbewust van wat zijne moeder en haar, die hij zuster noemde, benaauwde, en nu en dan klonk door 't vertrek zijn vrolijke lach, die een droevigen wanklank vormde met den treurtoon, die in het gemoed der overigen heerschte. Maar geen van beiden hinderde het kind in zijne vrolijke stemming. Och, dat wij 't ook nimmer deden, als kindervreugde wel eens ons bitter harteleed schijnt te bespotten! Laat het kind zijne bloemen zoo lang de levensstorm ze verschoont; zijn adem is spoedig genoeg gereed om ze den stengel te doen buigen en ter aarde te werpen. De morgen van 't leven is zoo kort, en zoo weinig is er noodig om de schitterende lentezon door eene donkere wolk te overschaduwen. 's Levens rozen zijn voor de jeugd; ze zijn haar eigendom, zoo als ze winste zijn voor de grijsheid, die ze nog plukken mag. *Hanna* schoof digter naar vrouw *Blom*; één gemeenschappelijk leed verbond die beiden nog naauwer aan elkander, dan ze immer waren geweest, toen 's levens zaligheid over de huizing was uitgespreid.

„Nog korten tijd, moeder," en zij drukte op dat woord, als of ze meende, dat het goed zou doen, tot wie 't gesproken werd, „nog korten tijd, en zij zullen wel terug zijn. Zit niet zoo droevig; wie weet," en ze glimlachte door hare tranen heen, „wie weet of ze niet eene blijde boodschap in huis brengen." — „'k Was er zoo aan gewoon geworden, *Hanna*, u allen bij elkander te hebben," antwoordde vrouw *Blom* op doffen toon, „en 't zou me zoo hard vallen, als ik één van die beiden missen moest. Ik had nog zoo eene hoop gehad op toekomende dagen." — „Als of ook ik die niet had gekoesterd!" dacht *Hanna*, hoewel ze 't zweeg, nog altijd in de stille hoop, dat de geluksdag nog wel eens aanbreken zou.

Voor dat ze kon antwoorden, werd de deur open-

onderhouden Meubelen, als: Canapé's, Stoelen, Tafels, Kasten, Etagères, Ledikanten, Knapen, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Japansche Lakwerken, Porselein-, Glas-, Zilver- en Pleetwerk, voorts een zoo goed als nieuwe wagen (Milord), dito Palanquin, goed gedresseerde hard loopende Paarden, een nieuw Wagentuig met Pleet gemonteerd, fraaije Bloemen in Chinesche potten, waaronder eenige Japansche Planten;

en

ten 11 ure, een Huis, Erf en Bijgebouwen, gelegen op Cramat, nabij paal 5, laatst bewoond door Ds. *van Hengel*, bereids geannonceerd in de *Java-Bode*.

Op Zondag den 14 Januarij zijn de goederen voor een ieder te bezigtigen. (105)

Vendutie

Op den 17 Januarij 1855,

wegens Vertrek, voor een Huis op Molenvliet, door *B. J. Leon*, van een netten inboedel, als: Kasten, Stoelen Tafels, Spiegels en Schilderijen, een Draaiorgel, spelende 36 aria's, goede Hang- en Tafellampen, Pendules en eene zeer goede Cronometer; voorts goede Paarden en wagens, waaronder een zoo goed als nieuwe Vis à vis, een Hand- en Kinderwagentje, een Palanquin op één as, Jagtgereedschappen, als ook eenig Zilverwerk, waaronder Lepels en Vorken, enz. enz. (88)

Op den 18 Januarij 1855,

zal wegens uitverkoop van goederen, voor de Toko van *No Tje Goan*, te Senin tegenover de Toko van den heer *Leon*, door *B. J. Leon* verkocht worden:

Trico's in soorten, Gele Zijde voor Heeren Jasjes, als ook Nanking, Jaconnette, Wit Gebloemd Neteldoek, Batist, Zijde aan stukjes voor Damenkleedjes, Dames Kousen, Zakdoeken, Klamboegoed, Wit Katoen in soorten, enz., enz.

Twee dagen voor de vendutie voor een ieder te bezigtigen. (95)

Vendutie

op Donderdag den 18 Januarij 1855,

voor de pakhuizen van *Vaupel & Co.*,

tegen 4 pCt. Vendusalaris,

van Lijnwaden; 10 kisten Cotonetten, 2 balen Goeniezakken, Broekenstof, Zijden stoffen, fijne Zakdoeken, 2 kisten Hoeden en Petten, Speelgoed, Eau de Cologne, fijne Zeep, Messen en Vorken, divers IJzerwerk, Vatwijn, Kazen, enz. enz. (92)

Vendutie

op Vrijdag den 19 Januarij 1855,

wegens Vertrek, ten huize van den WelEd. Gestr. heer dr. J. Hartzfeld, in gang Polones,

door *Vaupel & Co.*,

van een bijna nieuwen Inboedel, bestaande in een stel met maroquin leder bekleede Meubels, Consoles en Tafels met marmeren bladen, Speeltafels, massief mahoniehouten Boekenkasten, Secretaire, Waschtafels, Toilet, Schrijftafel. Linnen- en Dispenkasten, Buffet, Knapen, eene mahoniehouten Ziekestoel, Fauteuils en Stoelen, eene mahoniehouten Eettafel voor 24 personen, Ledikanten, groote Spiegels en Schilderijën, goede Kroon-, Hang- en Tafellampen, slechts weinig gebruikte Chinesche en Palembangsche Matten, porceleinen Tafelservies, fraai Glas- en Cristalwerk, Pleet- en Zilverwerk, een stel Tafelzilver voor 18 personen, van prima kwaliteit zilver en slechts weinig gebruikt, voorts 4 span goede Wagenpaarden, waarbij een span Batak- en een span Macassaren, 1 Toerwagen, Palanquin, Wagentuigen, Keukengereedschappen, enz. enz. (93)

Bij de ondergeteekenden verkrijgbaar:

De wel bekende **ALLSOPPS PALE ALE**, in Engeland afgetapt, in vaten van $3^1/_2$ dozijn en **BARCLAIP PORTER**, in vaten van 3 dozijn, alsmede **BASS ALE** alhier afgetapt.

(94) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Op nieuw ontvangen:

Een ruim assortiment **PROVISIEN**, alsmede **Champagne** van het gerenomeerde merk *Lanson Père & Fils*

(100) LOURAN & VAN WALCHREN.

CHATEAU ST. PIERRE ST. JULIEN.

Ontvingen de ondergeteekenden per de *Passaroeang* en de *Hatje* wederom **100 KISTEN**.

De prijs is *f* 40,— per kist.

(69) VAN DEN BIESEN & ZOON.

Fransche Dop Erwtjes.

Petits Pois de *Philippe Canaud*,

steeds à *f* 1,25 per blik verkrijgbaar bij

(97) VAN DEN BIESEN & ZOON.

S. B. VAN KLEEFF & Co.,

Passer Pisang.

MADERA EN PORTWIJN,

Merk KERR & Co.

Vroeger door wijlen den heer *van der Does* met het meeste succes gedebiteerd, thans bij ons verkrijgbaar.

(82)

IJS.

Alle dagen verkrijgbaar tegen *f* 1 Rec. de 5 ℔, bij

(57) LAUGIER & ESMIOL.

Geprepareerd IJS,

Donderdag en *Zondag* avond.

Buiten die dagen op bestelling.

(58) LAUGIER & ESMIOL.

CHARLOTTE RUSSE, FROMAGE GLACÉ, etc.

Alle Dagen op bestelling verkrijgbaar.

(59) LAUGIER & ESMIOL.

S. B. VAN KLEEFF & Co.,

Passer Pisang.

AMERIKAANSCH MEEL

(81) in Blikken, per *Dolphyn*, kapt. *Hoyt*.

Op nieuw Ontvangen:

eene partij

Glazen Dakpannen.

(75) PLUMP & Co.

3 *Januarij* 1855.

S. D. BRANDON

heeft ontvangen:

Militaire Willems Orde's, derde en vierde klasse, in alle grootten. **Nederlandsche Leeuwen Orde's** in alle grootten. **Order Lint** in alle breedten.

(102)

BESSENSAP en FRAMBOZENAZIJN

per het schip *Gertrude*, bij

(80) S. B. VAN KLEEFF & Co.

Met de laatst aangekomene Schepen hebben de ondergeteekenden op Nieuw ontvangen:

Eene belangrijke partij **Parijsche**, **Brusselsche**, en **Hollandsche Meubelen**, allen van massief Mahoniehout, solide en naar den laatsten smaak bewerkt. Onder dezelve munten vooral uit eenige Ameublementen voor **Salons** en **Boudoirs**, met rijke bekleeding, **Psyches** in **Gothische stijl**. **Prachtige Spiegelkasten**, **Étagères**, **Toiletten**, **Duchesse**, **Linnenkasten** met **2, 3 en 4 deuren**, met **Spiegels**, enz.

Voorts eene rijke collectie fijne **Gravures** in prachtig vergulde Lijsten, in stellen van 4, 6, 8 en 12 stuks.

Spiegels van diverse grootte, waaronder van 7 en 8 voeten hoog.

Braceletten, **Brôches**, **Oorbellen**, **Haarpennen** en **Ringen** met **Brillanten**.

Gouden halve en **drie-kwart Dames Parures**, **Armbanden**, **Brôches**, **Heeren- en Dames Horologiën**, dito **Kettingen**. **Vingerhoeden**, enz.

Zilveren Thee Serviezen, **Inktkokers**, **Broodmanden**, **Tafelschellen**, **Kandelaars**, **Kinderbellen**, **Bekers**, **Sigarendragers**, **Aschbakjes**, enz.

Prima kwaliteit »**Sheffield's**" Pleetwerken, waaronder groote **Bladen**, **Groenten Schalen**, **Bloemvazen**, **Likeur-**, **Olie-**, **Azijn-** en **Zuur Stellen**, Stellen **Lepels** en **Vorken**. Deze Pleetwerken zijn aan Zilver gelijk en worden **nimmer** rood.

Porceleinen Tafel Serviezen.

Hang-, **Tafel-** en **Muur Lampen**.

Klokken met Orgelmuziek.

Pendules, **Parijsche Kinder Wagens** en Engelsche Zadels.

(11) GEBR. ROSELJE & Co.

De ondergeteekenden hebben met de laatste schepen ontvangen:

Jalousie- of Gordijnlinnen voor Zongordijnen, met mooije Desseins beschilderd, en bijzonder doordien dezelve niet verkleuren, voor dit climaat geschikt.

Fijn vergulde Gordijnhouders met Porceleinen Bloemen.

Kistjes Timmergereedschappen, van al het noodige voorzien.

Schwarzwalder Klokken, in alle soorten.

Rookvleesch, Banket en Koek, Oranje Bitter, enz.

(66) VAN RIET & TER GOUW.

S. D. Brandon

berigt hiermede dat bij hem te bekomen is, de geheele Uitmonstering voor de **Officieren van Administratie der Marine**. (103)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

hebben de genezing ten gevolge gehad van een zieken voet en het afzetten van denzelven verhinderd. De heer Jacob Palmer, woonachtig te Liverpool, Blakestraat No. 1, leed aan eene hevige kwaal aan een zijner voeten. Eenige voorname heelkundigen bedienden hem en oordeelden het noodzakelijk een der toonen af te zetten. Alvorens dit genezen was, vertoonde zich de kwaal hooger op, en men wilde toen ook de geheele voet afzetten. Hiertegen verzette zich echter de lijder en besloot de zalf en pillen van Holloway te beproeven, waardoor hij spoedig werd genezen, zoodat hij thans kan gaan en zijne bezigheden verrigten als te voren. Het vooraangehaalde kan bewaarheid worden door den heer Martin, chimist te Liverpool op den Copperashill, No. 20.

De Prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes Pillen à............ *f* 1,—, *f* 3,— en *f* 5,—
Potjes Zalf à.............. - 1,—, - 3,— » - 5,—

Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen bij *Kruthoffer & Soesman* te Samarang, alwaar dezelve in het groot en klein verkrijgbaar zijn. (1616)

TE HUUR het Huis, staande aan de Oostzijde van het Koningsplein, naast den heer *Ament*. Te bevragen bij

(87) MACLAINE, WATSON & Co.

BATAVIA, 10 *Januarij* 1855.

---

gestooten, en de beide jongens traden binnen. 't Was het bitterste oogenblik; de doodsnik hunner onzekerheid, het graf hunner hoop, of de morgenzon van hun nieuw en gelukkig leven. Maar geen groet werd gesproken; stilzwijgend stapten zij der drempel over. De twee vrouwen durfden niet vragen; de mannen wisten niet hoe te beginnen om de droeve mare te verkondigen. *Jacob* echter kon het niet langer harden; zonder een woord te spreken, viel hij zijne moeder om den hals en snikte luid. Al vernam vrouw *Blom* geen enkelen klank, dan die ontsnapte aan zijne benaauwde borst, toch *gevoelde* het moederhart, dat wie daaraan gesluimerd had als kind, den strijd met het leven had aangevangen. Nu had ze zekerheid, en al was die nog zoo bitter, toch verruimde het haar de borst.

»Soldaat *Jacob*!" riep ze uit, en zij staarde hem in 't gelaat, als of ze daarop den indruk, die dat woord op hem maakte, wilde lezen. — »Ja, moeder!" kreet hij, »en *Thijs*..."

Voordat hij voleindigen kon kwam deze uit het duister te voorschijn.

»Ik ben vrij, moeder!" zeide hij. »Maar nog eens: ik beloof het u; 'k zal 't laatste wagen, wat ik kan; 'k zal morgen nog voor *Jacob* doen, wat ik doen zou voor mijzelven."

Een doffe gil werd aan zijne zijde gehoord. Hij keerde zich om, en zag *Hanna*, die in een hoek van het vertrek op een stoel ineen zonk. »*Jacob* soldaat! *Jacob* weg!" was het eenige dat zij kon uitbrengen.

Hare jeugd had haar kracht gegeven zoo lang ze hopen kon. Toen de laatste schemering dier hope, hoe flaauw haar gloor ook mogt wezen, verdwenen was, toen zonk ze ineen, en het eerste levensleed, dat haar deel was, deed de zwakke plant buigen. Vrouw *Blom's* grijsheid daarentegen, die zoo weinig had gehoopt, bij hare vertrouwdheid met jammer en ellende, hield zich staande, en vond eerst door de zekerheid het bewustzijn, dat nu de tijd tot handelen gekomen was. Dat is de kracht, die het loon is van een kruis, sinds jaren getorscht!

Jacob ging naar haar toe, voor dat *Thijs* daartoe nog de gelegenheid had. Het aangstzweet brak hem uit. »*Hanna*, *Hanna*!" riep hij; maar ze antwoordde niet, en het was of een doodslaap zich over haar had uitgespreid. Toen ze eindelijk de oogen opsloeg, was *Jacob* de eerste, die zich voor haren blik opdeed. Zij viel hem om den hals en drukte hem aan hare borst, alsof ze hem daar eene schuilplaats wilde bezorgen voor wie hem haar wilde ontrooven. Schuchtere duive, die ze vroeger was, en die hare liefde had gekoesterd als een zoet geheim, diep in hare borst verborgen, — ze ontzag nu niets meer; zij kleurde niet voor die allen, voor wie ze gebloosd zou hebben in vroeger dagen, zoo ze bemerkt had dat ze gelezen hadden in haar binnenste, nu zij 't oogenblik daar wist, dat zijn eenige troost moest wezen in de zekerheid van hare liefde!

Of *Thijs* het met leede oogen aanzag? Al hadden wij 't een oogenblik geloofd, die gedachte zou spoedig bij ons weggenomen zijn, als wij den blik hadden opgemerkt, waarmede hij die beiden gadesloeg.

Hij greep vrouw *Blom* bij den arm en troonde haar met zich naar buiten. Wat daar werd verhandeld, besproken en besloten, wij behoeven 't eerst later te vernemen. Alleen dit: toen de oude vrouw binnentrad, terwijl *Thijs* nog altijd buiten bleef, en *Hanna* haar op nieuw om den hals viel, fluisterde zij haar toe, op een toon, die getuigde van innig harteleed, maar tevens van eene hope, die naauwelijks ontkiemd was in haar binnenste: »*Hanna*, wisch die tranen weg; maar bid, bid heden avond voor *Thijs*!"

En voordat het meisje haar eenige verklaring van die duistere woorden kon vragen, verdween ze, en begaf zich in de eenzaamheid van haar slaapvertrek.

's Morgens vroeg toog *Thijs* naar het dorp. Het hoofd hing hem op de borst, en ieder voorbijganger, die hem ontmoette en van 't geluk wist, dat hem gister te beurt gevallen was, staarde hem verwonderd na, omdat hij de reden niet bevroedde van die in zijn oog zoo noodelooze zwaarmoedigheid. Zoodra hij het dorp bereikte

TE HUUR. Met primo Februarij aanstaande te aanvaarden, een Huis gelegen in de Beerendrechtslaan, thans bewoond door den Heer *C. Pieck*. Te bevragen bij

(89) J. C. OTTEN.

TE HUUR. Tegen den 15 dezer, een Huis op Parapattan.

(67) F. DE GROOT.

TE HUUR. Een Huis in de Pollonesʼlaan, te bevragen bij

(76) W. F. G. POOL qq.

TE HUUR. Om met primo Januarij te aanvaarden, het Huis gelegen op Holenvliet, thans bewoond door den heer *J. F. Tentée*. Te bevragen bij

(2129) VAUPEL & Co.

TE KOOP. Twee Steenen Huizen met bijgebouwen, respectievelijk *f* 100,— en *f* 75,—ʼs maands huur doende, en een ledig stuk Bouwgrond, gelegen aan den weg tegenover de citadel naar den Passer Baroe. Te bevragen bij de boekhandelaren en boekdrukkers

(61) LANGE & Co.

TE KOOP het Huis van *L. Steitz*, te Salemba, te bevragen bij hemzelve of ten kantore van de heeren *G. Suermondt & Co.* (91)

TE KOOP. Een Span zeer goed gedresseerde Battak Wagenpaarden à *f* 300. Te bevragen bij

(99) LOURAN & VAN WALCHREN.

Bank-Actiën,

te verkrijgen bij

(84) REYNST & VINJU.

Voortdurend Gelden op Hypotheek te bekomen, bij

(85) REYNST & VINJU.

f 3000,—

in Leen te bekomen bij

(79) M. DE LEON, qq.

Voor een Heer wordt gevraagd bij fatsoenlijke lieden **KOST EN INWONING.** Adres

(101) H. M. VAN DORP.

Wordt Gevraagd:

Een **SCHEEPSDOCTOR**, voor eene reis regtstreeks naar Holland.

Nadere informatiën te bekomen bij

(65) B. KOPERSMIT & Co.

BATAVIA, 10 *Januarij* 1855.

Hôtel Samarang.

De ondergeteekende het **Hôtel Samarang**, met de daaraan verbondene **Wagenverhuurderij** van den Heer *J. de Graaf* gekocht hebbende, neemt de vrijheid zich in de gunst van het geëerde publiek aan te bevelen.

(46) H. L. DE LYON.

SAMARANG, 1 *Januarij* 1855.

Vocaal en Instrumentaal CONCERT,

onder bescherming der Maatschappij van Toonkunst,

te geven door

E. M. COELEN,

op den 15 Januarij aanstaande, in de Zaal van den Schouwburg,

Aanvang ten 7½ ure precies.

Programma.

1ste Deel.

1 Ouverture »La Muette de Portici". van *Auber*.
2 Fantaisie voor Clarinet .... » *Reissiger*.
3 Quartetten voor Mannenstemmen, door HH. leden der liedertafel *Aurora*.
4 Fantaisie voor Bassethoorn, uit »La Reine de Chypre" .... van *Schiltz*.
5 Fantaisie voor Violoncelle .... » *F. Servays*.

2de Deel.

6 Ouverture »Guillaume Tell, ... van *Rossini*.
7 Divertissement voor Clarinet ... » *Ch. Baermann*.
8 Duo voor Tenor en Bas, uit de Belisaire van *Donizetti*.
9 Concertant voor Viool en Piano, uit »La Somnambule" .... van *de Beriot en Wolf*.
10 Het Rhijnvaart-Feest, Fantaisie voor Militair Muziek, van .... *H. Neumann*.

Entré Prijzen.

Voor een Heer	*f* 5,—	Rec.
» » Dame	- 4,—	»
Officieren tot en met den rang van Kapitein	- 3,—	»
Voor een Kind	- 2,—	»

Entré biljetten zullen verkrijgbaar gesteld worden op den dag van het Concert, van des morgens 8 tot des middags 3 ure, kunnende gelijktijdig vaste zitplaatsen genomen worden. (45)

Er wordt plaatsing gezocht als **Administrateur of Opziener** op eene Fabriek of een Landgoed, door een Nederlander, die met de Hoog- en Waterbouw-, Werktuig- en Landmeetkunde bekend, gedurende zes jaren in eene aanzienlijke administratieve betrekking is geplaatst geweest, die daarenboven grondige kennis der Fransche en Hoogduitsche talen bezit, het Maleisch goed spreekt, en van goede getuigenissen voorzien is.

Hierop reflecterende, adrès onder franco brieven, letter A, bij den heer *H. M. van Dorp*. (74)

De firma *P. Kerpel & Co.* te Soerabaya is generale gemagtigde van den ondergeteekende, wordende diegenen, welke nog aan de firma *J. F. J. Karthaus* iets schuldig zijn, uitgenoodigd hun debet ten spoedigste aan bovengenoemde firma af te betalen, terwijl de achterstallige Debiteuren ter incassering gegeven zijn en worden aan den Heer Mr. *C. Sandenbergh Mathiessen*, advocaat en procureur alhier, welk daartoe speciale procuratie ad lites heeft.

(48) J. F. J. KARTHAUS.

SOERABAYA, 1 *Januarij* 1855.

De firma *P. Kerpel & Co.* is generale gemagtigde van

(49) F. MELCHERS.

De firma *Tiedeman en van Kerchem* is door den ondergeteekende geassumeerd als generale gemagtigde van den heer *Arnoldus Johannes van Delden* te Menado.

(50) H. J. VAN DER PLAS.

BATAVIA, 5 *Januarij* 1855.

De firma *Tiedeman en van Kerchem* is door den ondergeteekende geassumeerd als generale gemagtigde van vrouwe *J. S. Schapp*, weduwe van wijlen den Heer *Dirk van Elk*, in leven lid der weeskamer te Batavia, en sulks zoowel in haar privé als in hare hoedanigheid van executrice in den boedel van wijlen haren echtgenoot

H. J. VAN DER PLAS.

BATAVIA, 5 *Januarij* 1855. (51)

Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den Heer *Dirk van Elk*, in leven lid der weeskamer te Batavia, worden verzocht binnen drie maanden na heden betalingen of aangiften te doen aan

de generale gemagtigden van de Executrice vrouwe J. S. Schaap, wed. D. van Elk.

TIEDEMAN & VAN KERCHEM.

(52) H. J. VAN DER PLAS.

BATAVIA, 5 *Januarij* 1855.

Van heden af heeft de heer *Theodor Arnold von Laer* de generale procuratie van onze firma.

(78) FRASER, EATON & Co.

SOERABAYA, 3 *Januarij* 1855.

De ondergeteekende, *F. M. Carsjens*, gewezen gezagvoerder van het, op den 17den April ll. in straat Torres verongelukte koopvaardijschip *Aerd van Nes*, op het punt staande naar zijn vaderland terug te keeren, brengt bij deze zijnen opregten en hartelijken dank toe aan alle de menschenvrienden, welke, zoo te Ternate, als te Soerabaya en Pasoeroean, hunne pogingen vereenigd hebben, om het ongelukkig lot van hem en zijne equipage te verzachten. Hij gevoelt zich ten hoogste verpligt, niet alleen aan de ingezetenen dier plaatsen, maar ook aan den gezagvoerder van het stoomschip *Makasser*, den heer *Chevallier*, zoomede aan vele gezagvoerders van Nederlandsche schepen, en in het bijzonder aan den gezagvoerder van het Nederlandsche koopvaardijschip *Prins Frederik der Nederlanden*, den heer *J. Bruyns*, die hem welwillend als passagier naar Nederland teruggevoerd.

(90) F. M. CARSJENS.

PASOEROEAN, den 1 *Januarij* 1855.

Bij W. BRUINING wordt uitgegeven:

NED.-IND. ZAK-ALMANAK VOOR 1855,

Prijs, met een afzonderlijk Waschboekje... *f* 2,50
Franco per post over *Java* .... - 3,50

KANTOOR-ALMANAK

voor 1855,

Op Groot Velijn Papier, gedrukt in DRIE verschillende Kleuren,

Prijs opgeplakt *f* 2,— Onopgeplakt *f* 1,—

Mede verkrijgbaar bij de Heeren *Blok*, te Cheribon en *E. Fuhri*, te Soerabaya. (1061)

Per Mail ontvangen:

WET, houdende Vaststelling

van het

REGLEMENT OP HET BELEID DER REGERING

van

NEDERLANDSCH-INDIE;

toegeligt uit de tusschen de Regering en Vertegenwoordiging gewisselde stukken,

alsmede

uit de daarover gevoerde Beraadslagingen.

Prijs .... *f* 7,—
Franco per post à contant .... » 9,—

Te Batavia bij

(69) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Ackerman's Teeken- en Verwdoozen,

zeer volledig en van de eerste qualiteit à *f* 50,— *f* 45,—, *f* 40,—, *f* 30,— en *f* 20,— ; voorhanden en te bekomen door

(32) H. M. VAN DORP.

Post-Papier

keurig **gestempeld**, met opgegeven **naam of naamcijfer.**

Het pak gewoon formaat *f* 7,—
» » biljet » - 5,—

Te bekomen bij

(108) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

---

was zijn eerste gang naar den notaris. Wel wist hij dat mijnheer *Vogels* hem heden niets anders zeggen zou, dan wat hij vroeger vernomen had, maar hij had een ander plan in 't hoofd. Hij stelde hem niet meer of minder voor, dan om de hoeve te verkoopen, en dan te trachten als pachter er op te blijven. Maar 't was weêr het oude liedje, en geen wonder: 't geld was zoo schaars in dien tijd, en niemand wist voornit, hoe lang hij meester zou kunnen blijven van zijn eigendom. Veel goed gaf toen veel zorgen, nog vrij wat meer dan tegenwoordig. Hij begreep het dan ook spoedig, toen de notaris hem verklaarde, dat er geen denken aan was. Arme jongen! het weldoen werd hem als onmogelijk gemaakt; al had hij willen helpen met wat hem steeds het dierbaarste was geweest, met het opofferen van zijn vaderlijk erfgoed. Mistroostig keerde hij naar de hoeve terug; gister avond nog had hij 't zichzelven en vrouw *Bloni* niet alleen als mogelijk, maar bijna als zeker voorgespiegeld. En al had ze zich met al de kracht, die in haar was tegen zijn voorstel aangekant, en al had ze 't hem afgeraden als een moeder haar kind, toch had hij haar overtuigd en haar gedrongen toe te gegen aan zijnen wil. En nu... alweder eene bedrogene hoop te meer; alweder eene nieuwe beproeving voor de oude, die zijne jonkheid had verzorgd als eene moeder; al weder eene beproeving voor *Hanna*, die ze missohien reeds troost had ingesproken door zijn belofte van hulpe.

Alle deze gedachten speelden in bonte warreling hem voor den geest, toen hij het boschje naderde, aan welks einde de linde stond, waarvan *Jacob* hem gesproken had als de plaats, waar *Hanna* hem beloofd had zijne gade te worden. Hij durfde met zijne ongeluks-tijding bijna niet op de hoeve wederkeeren. Wel vijf-en-twintig malen liep hij het digte plantsoen op en neder, door niemand bemerkt, en alleen met zijne gedachten. Een oogenblik meende hij stemmen te hooren, en het pog opslaande, zag hij *Jacob* en *Hanna* aan den voet van de linde gezeten. Het welig opgroeijende hout verborg hem voor hunne oogen; al deed het hem in de ziele leed, toch wenschte hij beiden ongemerkt gade te slaan. Ieder woord, dat zij spraken, bereikte zijn oor, hoe fluisterend het ook werd gesproken.

Hanna van heden scheen de zelfde van vroeger niet meer te wezen. Hare gouden lokken, anders verborgen onder het hagelwitte mutsje, hingen haar ordeloos om het hoofd; hare handen wrongen zich krampachtig, en haar oog gloeide in weêrwil van de tranen, die rijkelijk langs hare wangen stroomden. *Jacob* liep aan hare zijde heen en weder. Zóó had hij hem ook nimmer aanschouwd.

»En 'k zeg u," riep *Hanna* uit, »wat *Thijs* voor ons ook doen wil, het zal nooit gelukken. Niemand heeft geld in dezen tijd, en God, groote God, wat moet er dan van mij worden, !"

Jacob gaf geen antwoord. Daar was iets in zijn oog, hetwelk zeide dat er wat in zijn hoofd omging, een denkbeeld bij hem opkwam, waaraan hij geen woorden durfde of kon geven.

»Antwoord toch, *Jacob*!" vervolgde *Hanna*, op nog dringender toon dan zij vroeger gebezigd had. »Antwoord, *Jacob*! wat moet er dan van mij, wat moet er van..." En ze stond op en staarde of niemand haar bespiedde, en als op fluisterenden toon vervolgde ze: »wat moet er dan van ons kind worden?"

Thijs rilde in zijne schuilplaats. Dat was te veel! Toch vermande hij zich; nu hij zóó veel gehoord had, wilde hij alles weten.

»God geve raad, *Hanna*!" antwoordde *Jacob*; »ik weet niets en kan niets zeggen. Het eenige wat ik weet, is — ik *moet* weg." — »En mij achterlaten!" kreet ze; »mij alléén... mij, de schande, mij en mijn vaderloos kind! Groote God!" En ze zonk ineen aan den voet van den ouden boom, eens de getuige van hare hoogste zaligheid in 't leven, nu de sprakelooze aanschouwer van haar bitterst hartenleed.

(*Wordt vervolgd*)

ONTVANGEN:
ALEXANDRE'S ELECTRO-GALVANISCHE PENHOUDER.

De **Electro-Galvanische Penhouder** is een der vernuftigste en tevens een der eenvoudigste uitvindingen van den jongsten tijd. Ze doet de heilzame uitwerking eener volkomen **Galvanische Batterij**, en wel juist op die gevoel zenuwen, die dagelijks het meest overprikkeld worden, door het veelvuldig gebruik van de Pen. De kracht in de vingers, vroeger door het veelschrijven verzwakt, wordt door de zachte Galvanische stroom van deze **Penhouder** versterkt. Mannen van wetenschap en ondervinding in Europa, hebben aan dit voorwerp den meesten lof toegezwaaid, en in zeer korten tijd waren **duizenden** dezer Penhouders in ons Vaderland verkocht. De Penhouder is zeer aangenaam in de hand, en kan **gemakkelijk per post verzonden worden.** Even gezocht zijn:

ALEXANDRE'S DUBBEL GEHARDE PENNEN.

De inkt heeft er geen invloed op; de Pen is zoo buigzaam als de Ganzenpen en hard als Diamant, en dus duurzamer dan eenige andere Pen.

Prijs van:

Alexandre's Electro-Galvanische Pennenhouder........ *f* 3.—
1 Gros Alexandre's Dubbel Gebarde Pennen........... - 4.—

Op Java verkrijgbaar:

Te Batavia bij *HH. Boekhandelaren*; te Samarang bij *van Haren Noman, Kolff & Co.*; te Soerabaya bij *E. Fuhri*; *van Raalten & Kocken* en *Deeleman*.

(39) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Assortiment van Kantoor-Boeken,
in alle formaten met en zonder koperen beslag bij
(70) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Tooverlantaarns
en
Chinesche Schimmen
Ontvangen bij
(71) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Depôt van Muzijk.

Wederom ontvangen eene aanzienlijke verzameling Muzijkwerken, van de beroemdste Componisten, voor verschillende Instrumenten, als van *Döhler*, *Ernst*, *Marks*, *Meyerbeer*, *Thalberg*, *Dreischock*, *Donizetti*, *Herz*, *Hunten*, *Litolff*, *Prudent*, *Kuffner*, *Osborne*, *Beriot*, *Louis* en anderen, alsmede:

Hesten, Methode pour Piano........ *f* 15,—
Carulli, » de Chant........ - 25,—
Garaudé, » » .... - 25,—
Garcia, » » .... - 35,—

(33) H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1855.

De derde aflevering van den
Indischen Secretaris,
door
Mr. L. J. A. TOLLENS,
Adviserend Advokaat en Candidaat-Notaris te Batavia,
Zag bij de ondergeteekenden het licht en wordt aan Heeren Inteekenaren verzonden.
De aanzienlijke oplage bijna uitgeput zijnde, zoo worden diegenen, welke zich alsnog dit onmisbaar werk zouden wenschen aan te schaffen, verzocht zich ten spoedigste daartoe te adresseren.
☞ Heeren Inteekenaren, die nog achterlijk mogten zijn gebleven in de toezending van den inteekeningprijs, worden uitgenoodigd dien ten spoedigste, ter voorkoming van vertraging in de ontvangst, franco over te maken.
(72) LANGE & Co.

BIANG-LALA,
Indisch Leeskabinet,
onder redactie van
W. L. RITTER en Mr. L. J. A. TOLLENS.

De zesde aflevering van dit veel gelezen Tijdschrift komt van de pers en zal eerstdaags aan Heeren Inteekenaren worden verzonden.

Inhoud:
Een huwelijk met den handschoen, door S. M. Boëseken.
Lees hier!!!, door een onderwijzers-kweekeling.
Schetsen uit Nederlandsch-Indië.
De strijd met Bali, door Y. Onnekes.
Mengelingen en anecdoten.

Complete exemplaren, uitmakende 6 deelen, groot 8°., worden, net gecantonneerd, zoolang de voorraad strekt, tegen den inteekeningsprijs afgeleverd.
(73) LANGE & Co.

Boekhandel *Lange & Co.*
V. d. Palm's Bijbel in 4to, 6 banden *f* 60,—
Nieuwe Genees- en Natuurkundige Werken.
Nieuwste Roman-lectuur van *Chonia* en meer andere gunstig bekende schrijvers.
1001 Nacht, Arabische vertellingen, geïllustreerd.
Moeder de Gans.
Beyer, Ned. stijl.
Weiland, Taalkundig Woordenboek.
Woordenboek in vier talen.
Baudet, Fransche oefeningen.
Pijtak, Bouwkundig Woordenboek.
Waitz, Kinderziekten in heete gewesten.
Apostelen en Profeten.
Lange, Ned. Ind. leger te Sumatra, 2de druk.
Alle deze werken worden afgeleverd tot zeer modieke prijzen. (60)

B. Smissaert naar Nederland. (68)

Het Stoomschip *Padang*
zal na aankomst van de Landmail via **Benkoelen** naar **Padang** vertrekken.
De Agenten,
(106) B. KOPERSMIT & Co.
13 *Januarij*.

De Stoomboot *Banda*
zal van hier na aankomst der Landmail naar **Samarang** en **Soerabaya** vertrekken.
De Agenten,
(107) B. KOPERSMIT & Co.
13 *Januarij* 1855.

Passage van hier naar Soerabaya zoo ook van Soerabaya naar Holland,
wordt aangeboden met het snelzeilend Barkschip *Quatre Bras*, kapitein *Bondix*, uitmuntend ingerigt voor Passagiers. Te informeeren bij kapitein *Bondix*, Java Hotel, of bij
(86) KREGLINGER, DUMMLER & Co

Naar Nederland
wordt passage aangeboden met het snelzeilend Nederl. schip *Oost Indiën*, gezagvoerder *H. E. Mos*. De doelmatige inrigtingen van dezen bodem bevelen dezelve zeer aan voor den overvoer van familien. Het schip, varende eenen bekwamen scheepsdoctor, wordt alhier vol geladen, en zal uiterlijk tegen medio Februarij e. k. van hier vertrekken.
Nadere informatiën zijn te bekomen bij den gezagvoerder in het Hotel der Nederlanden, of wel bij
de Agenten,
(98) B. KOPERSMIT & Co.

Naar Nederland
wordt passage aangeboden met het voor den overvoer van passagiers zoo doelmatig ingerigt Nederl. schip *Willem III*, kapt. *C. van der Burg*. Informatiën zijn te bekomen bij de heeren *Fraser, Eaton en Co.* te Soerabaya, en alhier bij
de Agenten,
(63) B. KOPERSMIT & Co.
BATAVIA, 10 *Januarij* 1855.

Naar Samarang,
zoo mede naar Nederland wordt passage aangeboden met het nieuw gebouwd Ned. schip *Vrede*, kapt. *Terbruggen*.
Informatiën zijn te bekomen zoowel te Samarang als hier bij de Agenten
(64) B. KOPERSMIT & Co.
BATAVIA, 10 *Januarij* 1855.

Passage naar Holland
wordt aangeboden met het snelzeilend Ned. schip *Passaroeang*, kapt. *C. C. B. Fullbrun*, om tegen medio Februarij door Straat Balie te vertrekken.
Adres te Soerabaya bij de Heeren *Fraser, Eaton en Co.*, te Samarang en hier bij
(62) B. KOPERSMIT & Co.
BATAVIA, 10 *Januarij* 1855.

Passage naar *Rotterdam*,
met het snelzeilend en voor den overvoer van Passagiers bijzonder goed ingerigt schip *Neerlands Koning*, kapitein *J. G. Tromp*, voerende een bekwamen doctor, zullende omstreeks het laatst der maand Maart aanstaande van hier vertrekken.
Adres bij de heeren *Fraser, Eaton & Co.* te Soerabaya, en alhier bij
(83) REYNST & VINJU.

BATAVIA.

De heer *Gilbert*, de beroemde prestidigateur, wiens komst ter dezer plaatse wij bereids in ons Nommer van den 25sten November A°. P°. aankondigden, heeft een aanvang gemaakt met zijne waarlijk zeer belangwekkende vertooningen. De avonden van den 5den en 12den dezer zagen dan ook eene aanzienlijke en uitgelezene schaar in den schouwburg vergaderd, om getuige te zijn van de vele bekwaamheden van den heer *Gilbert*, die werkelijk aan een aanzienlijk tal van Batavia's ingezetenen, een groot genoegen verschaft hebben. Het ligt ten eenemale buiten het bestek van ons Blad, om de gedane kunststukken te ontleden, te meer daar de belangwekkendste derzelven ons begrip verre te boven gingen. Wij hopen van harte, dat de heer *Gilbert* zich nog geruimen tijd in onze kolonie möge ophouden en deze wensch zal waarschijnlijk vervuld worden, zoo het ten minste waarheid is, wat wij vernamen, dat die kunstenaar voornemens is, alvorens zijne reize naar Australie te aanvaarden, ook Samarang en Soerabaya te bezoeken, waar hij ook zonder twijfel denzelfden lof zal inoogsten, die hem hier te beurt viel.

— Van Anjer wordt berigt, dat het aldaar gepraaide Engelsche schip *Spirit of the North*, kapitein *C. Somlessen*, heeft berigt, aan de N. O. Punt van Poelow Laet een gezonken brik te hebben ontwaard van ongeveer 220 tonnen grootte, het tuig gedeeltelijk boven water.

— In de *Javasche Courant* van heden leest men:
Japara. De behoefte aan en de wensch der inlandsche hoofden naar eene school voor hunne zonen en die van gegoede inlanders, in het regentschap Japara, deed in het laatst des vorigen jaars tot de oprigting daarvan besluiten.
Den 1sten Januarij 1855 is die school door den resident van Japara plegtig geopend.
Daarbij is als onderwijzer geplaatst de javaan *Sastrodhi-Medjo*, opgeleid in de *kweekschool* voor inlandsche onderwijzers te Soeracarta.
Aanvankelijk zijn reeds 32 leerlingen ingeschreven, waaronder drie zonen van den regent van Japara.

OPGAVE
der strijdmagten van de in Europa oorlogvoerende mogendheden, alsmede van die van *Duitschland*.

Een Duitsch officier heeft te Leipzig eene brochure uitgegeven over de legers in Europa, waaruit het volgende is uitgetrokken:

Rusland's leger telt 540.000 man infanterie, 80,000 cavallerie, 44.000 artillerie, 12.000 genie, behalve eene reserve van 478.000 ongeregelde en andere troepen, een totaal uitmakende van 1.154.000 man met 2250 stukken geschut.

De zeemagt van Rusland bestaat uit 32 linieschepen, 48 fregatten en 84 kleine vaartuigen, te zamen 186 bodems, gewapend met 9000 stukken.

Turkye heeft 100.800 man infanterie, 17.280 cavallerie, 1700 genie en eene reserve van 328.000 man, te zamen 457.000 man met 300 vuurmonden. De zeemagt van dat rijk telt 40 linieschepen, 7 fregatten en 60 kleinere vaartuigen, totaal 77 bodems met 8000 stukken geschut.

Engeland heeft 119.000 man infanterie, 13.000 cavallerie, 15.122 artillerie, 2460 genie, 800.000 milicie, totaal 280.200 man. Het leger in Oost-Indië telt 248.000 man, daaronder gerekend 31,000 man koninklijke troepen. De zeemagt bestaat uit 90 linieschepen, 92 fregatten en 183 kleinere vaartuigen, te zamen 371 schepen, voerende 15.324 stukken geschut. De stoomzeemagt heeft 55.354 paardenkrachten.

Frankrijk telt 352.000 infanterie, 86.000 cavallerie, 8200 genie, 33,800 man andere troepen, daaronder begrepen 25,000 man gendarmerie, te zamen 566.000 man met 1102 vuurmonden. De zeemagt is zamengesteld uit 60 linieschepen, 78 fregatten 275 kleinere bodems, totaal 411 schepen met 11.773 vuurmonden, waaronder niet begrepen zijn 113 stoomschepen met 40.270 paardenkrachten.

Oostenrijk, Pruissen en de andere Duitsche Staten bezitten belangrijke strijdkrachten, als:

Oostenrijk 458.000 man infanterie, 67.000 cavallerie, 47.000 artillerie, 16.800 genie en 5200 man andere troepen, te zamen 593.000 man met 1140 stukken geschut.

Pruissen 372.000 man infanterie, 67.000 cavallerie, 6000 artillerie, 7740 genie en 72.700 man andere troepen, totaal 580.850 man.

De overige Staten van den Duitschen Bond hebben onder de wapenen 166.000 man infanterie, 25.000 cavallerie, 14,500 artillerie, 2027 genie en 17,000 man andere troepen, totaal 224.000 man met 800 stukken geschut, zoodat Duitschland in het veld kan brengen: 995.600 man infanterie, 159.600 cavallerie, 121.600 artillerie, 26,000 genie en 94,900 man andere troepen, te zamen 1.398.500 man met 2572 vuurmonden.

ENGELAND.

Men schrijft van Londen, 9 October 1854, dat het Engelsche ministerie voornemens is met Oostenrijk eene regeling te sluiten, die de magt van den Oostenrijkschen Opperbevelhebber in de Donausche Vorstendommen tot een eenvoudig bestuur zijns legers zou bepalen. Wat het bestuur van het land betreft, dat moet uitsluitend aan de Hospodars en hunne ondergeschikten verblijven, geheel onafhankelijk van dien generaal. Een zoodanig verzoek is te billijk, dan dat Oostenrijk daartegen iets zoude kunnen inbrengen, zonder argwaan te verwekken.

— Op Maandag 2 October was gansch Portland in beweging. Naar men zeide hadden zich in de baai twee walvisschen van het soort *bottle-nose* genaamd, vertoond. Dit was een geheel vreemd verschijnsel. Dadelijk werden er visschersbooten te water gelaten, en het kleinste der beide monsters het eerst aangetast; de andere, zijn makker gekwetst en bloedend ziende, kwam hem te hulp, doch werd het slagtoffer van zijn edelaardigen moed. Beiden werden, na eene vreeselijke worsteling, gevangen en op de kaai van Portland, digt bij het hotel van Breakwater, ten toon gelegd, alwaar duizende nieuwsgierigen zich voor 2 pences het genoegen konden verschaffen hen te bezigtigen. De grootste dezer Walvisschen was 28, de kleinste 16 voet lang.

Londen, 14 Oct. De Engelsche dagbladen spreken nu reeds van de toebereidselen, die door de admiraliteit voor den aanstaanden zeetogt naar de Oostzee

BIJVOEGSEL

behoorende bij den

JAVA-BODE,

van Zaturdag 13 Januarij 1855, No. 4.

gemaakt worden. De drijvende batterijen, welke men bouwt, zullen, naar het zeggen van de *Herald*, de vreeselijksten zijn, die men ooit gezien heeft. Zij zijn zamengesteld uit zeer dikke reepen gesmeed ijzer, van binnen met hout voorzien, zullen 1500 ton kunnen laden en kogelvrij zijn.

— In de nabijheid der hoofdstad is dezer dagen in een nederig landhuis en als het ware onbekend een dier mannen overleden, die als de ware weldoeners der menschheid, als de grootste roem onzer eeuw, zoo vruchtbaar in uitstekende mannen, beschouwd kunnen worden. Wij bedoelen den heer *Hendrik Fourdrinier*, Franschman van oorsprong, uitvinder van het mechanismus om papier te maken, eene uitvinding, zegt een Engelsch dagbladschrijver, die magtig veel heeft toegebragt tot ontwikkeling der kennis en vooruitgang in beschaving en zonder welke de boekdrukkunst moeijelijk tot die hoogte gekomen zou zijn, die zij heeft mogen bereiken.

De familie van den heer *H. Fourdrinier* bewoonde oorspronkelijk eene der Noordelijke provincien van Frankrijk. Tijdens de godsdienstige onlusten vestgde zij zich, gedwongen haar vaderland te verlaten, in Holland. De vader van *H. Fourdrinier* begaf zich vervolgens naar Engeland, alwaar hij een papierfabriek oprigte.

De overledene was den 11den Februarij 1766 te Londen geboren. In 1800 vond hij het eerste werktuig uit om papier te maken. Van 1800 tot 1807 met zijn broeder vereenigd, besteedden zij 1,500,000 fr. om ze tot die volmaaktheid te brengen, welke men zoo zeer bewonderd heeft en waarvan de zedelijke en stoffelijke gevolgen onberekenbaar zijn.

»Nooit,'' zegt de heer *Lawson*, drukker van de *Times*, in een verslag aan het huis der gemeente op 25 April 1838, nooit ware het, zonder die uitvinding, mogelijk geweest in de wereld die hoeveelheid dagbladen, brochures en andere drukwerken van allerlei aard te verspreiden, die haar als het ware nu onontbeerlijk geworden zijn.

FRANKRIJK.

Parijs, 8 Oct. 1854. Laatstleden Donderdag ontdekte een bewoner van Vitry aan de Seine in een schuur vol met korenschoven en belendende aan het huis dat hij bewoont, een bom vol met buskruid, waaraan een stuk zwam gehecht was, reeds half verteerd. Dadelijk gaf hij hiervan kennis aan den brigadier te Cazeneuve, commandant der gendarmerie in die gemeente, die de regterlijke magt waarschuwde, waarop onmiddelijk een onderzoek werd ingesteld, om den dader dier poging tot brandstichting en vernieling uit te vinden. De bom was vol met buskruid en zwavel, zeer goed toebereid en midden op een hoop stroo geplaatst, maar de zwam, die haar moest doen springen, gelukkig niet geheel verteerd.

— Naarvolgens een dagblad van Abbeville deelden wij vroeger mede, dat de marinecommissaris te Valery een Russisch schip, hetwelk door middel van valsche papieren zijne nationaliteit zocht te verbergen, prijs gemaakt en dat een ministerieele beschikking die prijsmaking goedgekeurd had. Thans krijgen wij nadere inlichtingen omtrent deze zaak waaruit blijkt, dat de schoenerbrik *Christiania*, kapitein *Wilcker*, waarvan hier sprake is, komende van Archangel, wel is waar van Russischen oorsprong, doch in Maart verkocht is aan een huis te Kopenhagen en sedert wettig onder Deensche vlag gezeild heeft. De verkoopacte echter dien commissaris niet in behoorlijke orde toeschijnende, zoo zijn de scheepspapieren den minister van marine toegezonden, die de voorloopige aanhouding gelast heeft, tot dat de prijsraad, als alleen conpetent ten deze, beslist zal hebben over de vraag, of de *Christiania* als Deensch eigendom beschouwd, dan wel als Russisch eigendom bepaaldelijk verbeurd verklaard moet worden.

Parijs, 9 Oct. 1854. Op dit oogenblik wordt een oud en eerbiedwaardig schip in de haven van Brest, wegens deszelfs hoogen ouderdom tot slooping bestemd en wel de *Oceaan* van 120 stukken, de Nestor der vloot. Zijne geschiedenis is die der Fransche zeemagt. Onder de regeringen van *Lodewijk* XV en XVI gebouwd, liep die bodem in November 1790 van stapel. In 1836 werd hij herbouwd. Zijn model in 't klein is in het Museum der zeemagt in de Louvre geplaatst.

— Men leest in de *Honigbij van Nantua*. De beeren van de Jura, die sedert eenige maanden op den top van den berg geen voedsel meer vinden, zakken tot in de nabijheid der dorpen af, om dat te zoeken. Zoo daalde een dier dieren den 8sten dezer, door de haver aangelokt, in een veld digt bij Vanchy neer. Bijna te gelijkertijd kwam daar een muilezel aan, bereden door den heer *F*...., beambte bij de doorgraving van de Credo. Op het gezigt van den beer verschrikte het muildier zoodanig, dat hij doorging en zijn ruiter afwierp. Deze rolde van rots op rots ter hoogte van den put No. 3, gelegen op twee derde gedeelte der hoogte van den berg tot op den keizerlijken weg en kwam er, dat wel als een wonder te beschouwen is, slechts met eenige ligte kneuzingen af. De gevlugte muilezel werd eenige uren later terug gevonden.

Parijs, 11 Oct. 1854. Gisteren avond greep er eene kleine omwenteling in de groote opera plaats. De *Hugenooten* zouden worden opgevoerd, alles was gereed en het publiek begon reeds de zaal te vullen, toen, ongerust over het wegblijven van Mej. *Cruvelli*, die de voornaamste rol in dat stuk zou spelen, het bestuur genoodzaakt was haar te doen halen. Mej. *Cruvelli* zou geweigerd hebben te spelen, onder het voorwendsel dat haar naam niet als naar gewoonte *met groote letters* op het aanplakbillet was bekend gesteld. De voorstelling heeft daardoor geen plaats kunnen hebben en men spreekt van eene boete van 10 à 12,000 fr.

Parijs, 14 Oct. 1854. De versterkingen voor het leger in de Levant, wier inscheping te Toulon wordt toebereid, bedraagt ongeveer 15,000 man. Men gelooft niet dat zij binnen eene maand in de Krim kan aankomen.

— Gisteren namiddag kruide een prachtige armstoel à la Voltaire op een plat met wieltjes geplaatst, zijn eigenaar langs de Italiaansche Boulevards, zonder dat men pedalen, werktuigen of eenig ander soort van machinerie ontwaarde. Het geheele mechanismus, naar men zegt, van verscheidene paardenkrachten, was gansch en al onzigtbaar. De menigte, verwonderd over die nieuwigheid, liep den wandelaar na, even als den vetten os.

— Wij lezen in het dagblad van Puy-de-Dome van 14 Oct. 1854.

Een brief door een kapitein van het 30ste van linie, geboren te Clermont, van Balaclava 27 Sept. geschreven, deelt mede dat de inwoners gedurende den aanval gevlugt zijn, hunnen oogst en wijngaarden met vruchten beladen in den steek latende. Onze soldaten hebben dadelijk met een buitengewonen ijver en bekwaamheid den wijn geperst. De druif werd gekuipt en bewerkt even als door de eigenaars zelven. Men weet echter nog niet juist, wie dien wijn drinken zal. Het kon wel mogelijk zijn dat de inwoners van Balaclava, na den val van Sebastopol huiswaarts keerende, hunne woningen ongedeerd en hunne tonnen vol wijn vonden en dit zou werkelijk voor hen niet het kleinste wonder zijn van dezen veldtogt.

— Lord *Raglan* heeft te Waterloo een arm verloren. Toen nu te Alma de legers in linie stonden, maakte de Fransche officier, die zich bij den Lord bevond om de gemeenschap tusschen hem en den maarschalk *de St. Arnaud* te onderhouden, eenige opmerkingen, ten aanzien van den Franschen linkervleugel, die den Engelschen regtervleugel kwam ondersteunen. »Ja!'' antwoordde Lord *Raglan*, de vlugheid van den marsch der Franschen bewonderende, »Frankrijk is mij nog een *arm* schuldig en betaalt die schuld op heden.''

DUITSCHLAND.

In Wurtemburg organiseert zich eene eigenaardige landverhuizing, en wel naar Palestina. De leiders hebben besloten, de bondsvergadering te verzoeken; bij de Porte pogingen aan te wenden, om van haar den afstand te verkrijgen van eene uitgestrektheid gronds in het Heilige Land. De keuze van het Heilige Land tot woonplaats steunt op godsdienstige gronden; ruim 300 huisvaders hebben het adres aan de bondsvergadering onderteekend.

— Aan de *Gazette des Tribunaux* schrijft men uit Dresden dd. 22 dezer het volgende:

Sedert eenigen tijd wordt het bureau van policie dezer stad van den morgen tot den avond bezocht door een aantal elegante dames, die er eene talrijke collectie toilet-voorwerpen komen beschouwen, opmerkelijk zoowel door hunnen goeden smaak als door hunne groote waarde en die er zeer netjes in glazen kasten uitgestald worden. De oorsprong van deze zonderlinge expositie is de volgende:

In de vorige week vervoegde zich eene eenvoudig gekleede vrouw van middelbaren leeftijd bij een juwelier te Dresden en bood hem een diamant tooisel, ter waarde van 4,500 francs, te koop aan. De juwelier onderzocht het tooisel met aandacht en vond dat het ten eenenmale overeenkwam met de beschrijving, die de policie hem in de maand December van een gestolen voorwerp gegeven had. Hij hield dus de vrouw onder eenig voorwendsel op en waarschuwde de policie die haar arresteerde. In de gevangenis gebragt, waar zij weigerde haar naam en woonplaats op te geven, werd zij herkend voor de vrouw van den heer *Fuchs*, opzigter der bagagie van den spoorweg van Dresden naar Goerlitz. Ten dien huize werd dadelijk een onderzoek ingesteld; men vond er eene kamer, opgevuld met al wat de garde-robe eener dame aan voorwerpen van weelde kan bevatten, zoo als: zijden en fluweelen japonnen, mantilles, kanten, hoeden met kostbare vederen; batisten hemden, zijden koorden, tooisels, ringen, oorbellen, doekspelden, armbanden en andere kostbaarheden met paarlen en edelgesteenten bezet. Al die voorwerpen werden in beslag genomen en *Fuchs* te Goerlitz gearresteerd, waartoe het bevel per telegraaf daarheen was gezonden. Nog denzelfden avond kwam *Fuchs* alhier aan, waar hij spoedig bekende, dat hij reeds sedert acht jaren de koffers der rijke dames, die van den spoorweg gebruik maakten, van hunne kostbaarheden beroofde. Het tooisel dat tot zijne arrestatie leidde, was het eerste voorwerp dat hij getracht had te verkoopen. Toen de magistraat hem vroeg, of hij dan nimmer de koffers van heeren bestolen had, antwoordde hij ontkennend. »Met heeren gaat het veel moeijelijker, zeide hij; deze leveren klagten in bij de spoorweg-directie en de policie, terwijl de vrouwen daartoe te beschroomd zijn; dikwerf bezitten zij voorwerpen van waarde, zonder voorkennis of medeweten van hare mannen of bloedverwanten; worden deze haar ontstolen, dan durven zij zich zelfs niet beklagen, uit vrees van tot onaangename ontdekkingen aanleiding te geven.'' Men heeft bij *Fuchs* eene geheele verzameling valsche sleutels en haken gevonden. Het aantal der door hem gestolen voorwerpen bedraagt 1800, en de justitie heeft ze nu doen ten toon stellen, ten einde de eigenaars ze gemakkelijker zullen kunnen herkennen.

PORTUGAL

De maarschalk, hertog van Saldanha, heeft aan den *Constitutionnel* een brief gerigt, om bepaaldelijk alle deelneming van zijne zijde of van die zijns zoons in de poging tot schaking, waarvan de dochter van mevrouw *Dona Antonia Adelaida Ferreria* het voorwerp was en welke gebeurtenis in der tijd veel opspraak gebaard heeft, te loochenen. De hertog voegt er bij, dat hij eene aanklagte van laster tegen de opwerpers dier hatelijke beschuldiging bij den regter heeft ingediend.

ITALIE.

Berigten uit Middel-Italie melden, dat in allerijl troepen en eene batterij uit de Marken naar Romagna vertrokken zijn, en dat men aldaar elk oogenblik onlusten te gemoet ziet ten gevolge van het jongste belastingsbesluit.

— Als een dier bijzonderheden, welke zich gedurende het heerschen van de Cholera Morbus op verschillende plaatsen hebben voorgedaan, kan men aanhalen, dat die ziekte te Turijn uitgebroken, aldaar talrijke slagtoffers heeft weggesleept, doch geen enkele in de gevangenissen ter dier plaatse.

NOORD-AMERIKA.

New-York, 14 October. Het vreeselijk ongeluk, de Amerikaansche mail-stoomboot *Arctic* overkomen, noopt mij dezen keer mijnen brief een paar dagen te vervroegen, ten einde u deze noodlottige geschiedenis, kortelijk voor zoo verre zij ons bekend is geworden, mede te deelen.

De *Arctic* is den 20 Sept. van Liverpool vertrokken met eene equipage van 175 man en 226 passagiers aan boord. Zij werd dus alhier op den 1 Oct. verwacht, doch haar uitblijven verwekte geene groote bezorgdheid, en werd verondersteld daaraan te wijten te zijn, dat hare »engines'' of machinerie schade geleden had, en zij dus op hare zeilen moest voortkomen. Hier en daar vond men iemand, die zijne ongerustheid niet geheel verbergen kon, en ons aan de ongelukkige *City of Glasgow* herinnerde, of wel later aan de *E. K. Collins*, eene stoomboot, die op den 9 in brand geraakte, en waarbij 23 menschen omkwamen; doch de *Arctic* was zoo hecht en sterk gebouwd, had alle mogelijke voorzigtigheids-maatregelen, dat de meesten nog gerust verklaarden, dat er nog geene reden van bezorgdheid was, toen wij den 10 dezer de verschrikkelijke tijding ontvingen, dat de *Arctic* op den 4den, veertig mijlen van kaap Race (New-Foundland), tegen eene andere boot ingestoomd, en binnen twee uren daarna gezonken was. De algemeene verslagenheid die deze ontzettende tijding veroorzaakte en die nog immer voortduurt, laat zich niet beschrijven. De kantoren der nieuwspapieren, telegrafische bureaux en het kantoor der heeren *Collins*, de eigenaars der booten van deze lijn, waren van den morgen tot den avond met menschen opgevuld, die bijzonderheden wenschten te vernemen, omtrent betrekkingen en vrienden, hoewel weinig daaraan voldaan kon worden.

Het voorval, zoo ver het ons thans bekend is geworden, is dit: De *Arctic* stoomde met eene snelheid van 13 knoopen per uur, en ook de andere boot met eene groote snelheid, toen zij elkander raakten, des morgens ten 12 ure, terwijl een dikke mist het onmogelijk maakte elkander te zien. Zoodra het ongeluk plaats greep, beval kapt. *Luce* de boot te water te laten, waarin de eerste stuurman met vijf man zich plaatste, om hulp te brengen aan de andere boot, die men vermoedde dat vreeselijk gehavend was, terwijl de schok op de *Arctic* zoo weinig gevoeld was, dat men aanvankelijk aldaar niet voor groote schade beducht was. Dit duurde slechts een oogenblik, want spoedig kwam de tijding op dek, dat het water benedendeks met vreeselijke stroomen naar binnen drong. Eene andere boot werd nu neergelaten, en de derde stuurman, mr. *Dorian*, bragt weldra het ontzettend berigt, dat de *Arctic* op zij van den voorsteven drie groote openingen bekomen had, waarvan eene minstens 5½ voet lang en 1½ voet breed was. Te vergeefs trachtte men nu met bedden, zeilen, enz. het lek te stoppen, en tevens allen mogelijken spoed aan te wenden om de nabij gelegen kust te bereiken. Het water drong met onweêrstaanbare kracht naar binnen en bluschte spoedig de vuren uit, waardoor alle voortgang belemmerd werd. De booten werden nu klaar gemaakt, waarvan er zes, alle »lifeboats'' aan boord waren, doch waarvan eene met den eersten stuurman, aan boord achtergelaten was. Men begon een vlot te bouwen, doch de tijd verliep zoo snel, het water drong zoo ontzettend naar binnen, en daarbij, het doet mij leed het te moeten melden, schijnt de equipage bijna uitsluitend op eigen lijfsbehoud bedacht geweest te zijn, en zich van de booten meester gemaakt te hebben, kortom: in ongeveer 90 minuten ging de *Arctic* ten gronde, met haren kapt. *Luce* en het grootste deel harer passagiers. De kapitein wilde zijn schip niet verlaten. Ook de derde stuurman bleef tot op het laatste oogenblik aan boord, en redde zich toen in een der booten. Twee daarvan, met eenige passagiers aan boord, werden later opgenomen door een voorbijgaand schip, en waren de eersten die te Halifax het vreeselijk ongeluk mededeelden. De andere stoomboot bleek later de *Vesta* te zijn; zij kwam behouden te St. John aan, had 13 man van hare manschap verloren en 71 van de equipage der *Arctic* opgenomen. Van drie booten der *Arctic* weet men nog niets; 103 personen zijn gered, de overigen vonden gewis grootendeels hun graf in de golven, doch wij willen hopen, dat nog vele levens behouden mogen zijn. De bemanning wordt met weinige uitzonderingen sterk gelaakt; had zij haren pligt gedaan, er ware kans geweest het vlot in betere orde te krijgen en velen hadden nog gered kunnen worden, doch van het eerste oogenblik waren de manschappen voornamelijk op eigen lijfsbehoud bedacht. Ook het aantal »lifeboats'' was te gering voor een schip als de *Arctic*, en men berekent dat weinig meer dan de helft, die zich aan boord bevonden daardoor gered hadden kunnen worden.

Onder de passagiers bevonden zich des kapiteins zoon en zijne vrouw, benevens de zoon en dochter van den heer *Collins*, die aan het hoofd dezer stoomboot-onderneming staat. Verscheidene andere geachte huisgezinnen hier ter stede hebben het verlies van een of meer hunner bloedverwanten te betreuren, en diepe rouw heeft zich in ons midden verspreid. God geve, dat wij lang bewaard mogen blijven weder een dergelijk ongeluk te vermelden, en dat het gebeurde strekken moge, met meer bedachtzaamheid te werk te gaan, en zich niet als het ware in strijd te begeven met de Voorzienigheid, door met zulk eene snelheid te willen voortgaan, wanneer dikke mist of andere natuurlijke oorzaken, van den mensch onafhankelijk, hem moeten doen berusten in teleurstellingen hem van hooger hand opgelegd.

— In New-Orleans is het berigt ontvangen, dat een verschrikkelijke orkaan den 18 September op de kusten van Texas gewoed heeft, die vier dagen aanhield. Aanzienlijke schatten aan eigendommen zijn daardoor vernield, met uitzondering van drie huizen. De oogst van het katoen en het suikerriet is zoo goed als verloren.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar
Jan.	7	Engelsch	Melissa	T. Hemp	Shanghai	24 Dec.	Halifax.
»	8	»	Mary Sparks	J. Fisher	Manilla	23 »	Cork.
»	9	Spaansch	Sto Judd	F. Malbane	»	— »	Cadix.
»	—	Engelsch	Sperit of the North	C. Somlessen	Shanghai	26 »	Londen.
»	10	»	Eclipse	H. Laing	»	24 »	Liverpool.
»	8	»	James Lainder	A. Wilson	China	25 »	Londen.

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Jan.	10	Deensch	Kongen of Danmark	R. L. Kruse	Bremen.	29 Sept.	Bahre en Kinder.
»	12	Americaansch.	Witch of the Wave	C. N. Shreve	Samarang		Paine, Stricker en co.
»	—	Nederl. Indisch	Sultan Iskander		Padang		Gezagvoerder.)
»	—	Nederlandsch	Louisa Jacoba Johanna	Deurholt	China		Tiedeman en vander Burg.
»	—	Balisch	Srie		uit zee terug.		Mc. Ewen en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Jan.	11	Nederl. Indisch	st. Koningin der Nederlanden	Deighton	Singapore.
»	—	Nederlandsch	Nehalennia	R. Grievel	Soerabaya.
»	—	Nederl. Indisch	Hephaes	Naridien	Samarang.
»	—	Engelsch	Content	Robertson	Sydney.
»	12	Nederlandsch	Willem III	van der Burg	Soerabaya.
»	—	»	Bengalen	T. Keus	Samarang.
»	—	Engelsch	Mohamat Alis	Woodgate	Soerabaya.
»	13	Nederlandsch	Princes Amelia	W. Groeneveld	Tjilatjap en Nederland.

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	Vriendschap	T. W. Schuchard	Rotterdam	van Ommeren Busch en co.
»	Doggersbank	Clowting		G. Suermondt en co.
»	Sara Lydia	B. van der Tak		Reynst en Vinju.
»	Cortgene	J. A. Scott	Nederland	»
»	Geertruida	J. Lourens		»
»	Nederlands Koning	J. G. Tromp	Soerabaya	»
»	Vrede	Terbrugge		B. Kopersmit en co.
»	Oost-Indien	C. C. Mos		»
»	Gelderland	Crap Hellingman	Nederland via Samar. en Soer.	Haager en Scheppman.
»	Australie	Joekema	Rotterdam	»
»	Quatre Sous	Brondsy	Soerabaya	Kreglinger, Dammler en co.
Nederl. Indisch	Ellen	J. C. Lebert	Samarang	John Pryce en co.
»	Djaleha	Hadjie Moh. Said	Soerabaya	D. N. Buijs en co.
»	Adarak	Mohamed Djamjan		»
»	Batavia	Liangsoei	Cheribon	»
»	Maum Eljoesar	Monteiro	Samarang en Soerabaya	Gezalster
»	El Mansoer	Said Aboebakar	Soerabaya	»
»	Al Adanie	Sech Bakréso	Cheribon	»
»	Fatahool Hair	Said Hassan	Cheribon	»
Engelsch	Jessie	Nordquist	Nederland	Busing, Schröder en co.
»	Amasch			Hughan.
»	Lady Mary		Sydney	Hunter, Houghton en co.
»	Grace Loungstaff	James Logan	Singapore	Maclaine, Watson en co.
»	Bengalore	Jurner	»	Adam en co.
Amerikaansch	Dolphin	Hoijt	Singapore en Nederland	Paine, Stricker en co.
Russisch	Idealet	A. J. Hansten.		Kreglinger, Dummler en co.
Zweedsch	Sydpolen	Sidenberg	Zweden	Metzendorff, Willmans en co.
»	Oscar I	Mörk	»	»
»	Solo	Kruse	»	Busing, Schröder en co.
»	Sophia	Berne	»	»
Fransch	La Vallée de Luy	A. Dupeyrat	Bordeaux	G. Suermondt en co.
»	Madagascar	E. Richardeau.		»
Deensch	Courier	Krabbe	Hamburg	Busing, Schröder en co.
»	Kongen of Danmark	L. R. Kruse	Falmouth	Bahre en Kinder.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen schepen te *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Jan.	1	Bal.	Radjan	Sech Bahasoan	Batavia.
»	2	N. I.	Columbus Almansoor.	Said Sahil	»
»	3	Ned.	Ternate	J. Stokhekker.	Menado.
»	3	N. I.	Indram Eljoehoer	Pa Sainal	Sumanep.
»	—	Ned.	Constantia	Kalashoek	Batavia.
»	3	N. I.	Fathool Barie	Said Alhabsie.	Grissee.

Vertrokken schepen van *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Naar
Jan.	4	Ned.	Hendrika	F. J. Verschuur	Ned. v. Banj.
»	—	»	Sonburg	H. B. L. Evers	Ned. v. Pas.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stoomsch. *Makasser*: de heer *Ebous de Vries*. — Z. M. troepen.

Met het Ned. schip *Vertrouwen*: de heer *P. G. van Dort*.

Met het N. I. stoom. *Koningin der Nederlanden*: de heeren *C. T. J. H. Gevers*. — *W. B. Loudon*. — *E. Vincent*. — *W. Badenoch*. — Z. M. troepen.

Met het Ned. schip *Willem III*: de heer *A. Schade*.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 10 *tot en met den* 12 Januarij 1855.

AANVOER.

Van Boston per Am. schip *Dolphin* gez. J. S. Hoije agenten Paine. Stricker en co.

350 balen drills. 800 do. shertings. 60 vaten teer. 100 do. harst 291$^{00}/_{1000}$ tonn. ijs. 50 vaten meel. 4 ks. klokken. 11 do. tabak 70 blikken crackers. 2 vaten hammen. 6 ks. provisien. *Agenten.*

Van de Lampongs der prauw Hajang gez. Hahbood.

40 pic. gomelastiek. 5 do. dammer. *Gezagv.*

Van Samarang en Soerabaja per ned. ned. ind. stoom. *Banda* gez. J. H. Schmidt agt. Kopersmit en co.

Lading van Soerabaya.

2 kk. java sigaren. 2 do. hoog. sarongs. *B. v. Leeuwen en co.*
1 kt. manufact. *Paine Stricker en co.*
1 kt. diversen. *Maclaine Watson en co.*
1 kt. monsters. *Order.*
4 pic. aardappelen. *Paine Stricker en co.*
2 pic. do. *Maclaine Watson en co.*
8 coll. passagiers goed. *Brust v. Kampen.*
1 trommel kleedingstukken. *Alting Mees.*
17 bn. zeil garen. *Agenten.*

Lading van Samarang.

2 bn. drills. *Martin Dyce en co.*
2 ks. bat. flanel. *Platen.*
1 kt. monsters. *Hunter Houghton en co.*
2 kt. pleetwerk. *Gebr. Roselje en co.*
6 rotting stoelen. *Platen.*

Van Swansea ned. schip *Vrede* gez. J. L. ter Bruggen. agenten Kopersmit en co.

506 tonnen steenkolen.

Van Pontianak per ned. ind. stoomb. *Macasser.* gez. Chevallier. agenten Kopersmit en co.

250 stuks suikerriet. *Maclaine Watson en co.*
1 vat beijn. *Gouvernement.*
1 kt. man. sigaren. *Agenten.*

Van Soerabaya per ned. schip *Cortgene.* gez. J. A. Scott. agenten Reynst en Vinju.

1000 pic. rijst. 100 do. rotting. 105 do. tin *Agenten.*
3000 pic. suiker. *Fraser Eaton en co.*
6305$^{00}/_{100}$ pic. suiker. *Ruyl Cramer en co.*

Van Amsterdam per ned. schip *Oosterling*, gez. J. Nemena agenten N. H. M.

9 kn. wijn. *Pooleman.*

1145 coll. lijnwaden. 6 kn. zeilgaren. 50 ks. en 5 vs. zilvergeld. 1 pakje juweelen. *N. H. M.*

990 blokken lood. 1 kt. hoorns. 1 do. teekenbehoeften. 1 do. pennen. 1 do. waskaarsen 1 do. schrijfbehoeften. 1 do. stalen pennen. 1 do. duimstokken. 1 do. naalden. 1 do. perkament. 1 do. teekenhoeften. 1 pak touwwerk. 1 kt. papier. 2 kn. vijlen. 1 do. naalden. 3 do. duimstokken. 137 staven en 1 bosje ijzer. 4 vn. spijkers. 1 kt. brandspuitslangen. 5 pakk. touw. 1 kt. papier. 6 rollen. lood. 20. vs. loodwit. 5 ks. sublimaat. 7 do. en 1 vs. teekenbehoeften. 1 pak touw. 1 kt. duimstokken. 4 do. lith. behoeften 2 do. instrumenten. 1 do. kwasten. 100 vs. zinkwit 24 do. kop. spijkers. 2 ks. sublimaat. 4 do. reddingsboeijen. 1 bl. laken. 2 ks. glazen. 9 do. papier. 200 vn. meel. 1 kt. glasruiten. 1 do. gewigten. 1 do. papier. 1 do. naalden. 2 do. duimstokken. 21 vn. kop. spijkers. 1 kt. instrumenten. 1 do. blaauw katoen. 6 do. passementwerk. 5 do. koperwerk. 11 vn. pik. 9 ks. mospapier. 1 do. glazen. 25 kn. *f* 100,000 zilvermunt. 4 do. boekwerken. 1 do. dorsch machine. *Gouvernement.*

UITVOER.

Naar Nederland via Tjilatjap per ned. schip *Jacobus* gez. J. J. van Loon agt. Tiedeman en van der Burg.

150 pic. tin. 75 do. rotting. voor Ned. *N. H. M.*

Naar Nederland via Soerabaija per ned. schip *Dina* gez. J. L. de Haan agt. G. Suermondt en co.

100 pic. rotting. 350 do. tin. *N. H. M.*

Naar Rotterdam per ned. schip *Canton* gez. H. J. Twoehuijs agenten Tiedeman en van der Burg.

250 pic. tin. 90 do. rotting. 125$^{76}/_{125}$ do. kaneel. 6387 do. koffij. *N. H. M.*

31 vn. kop. duiten, *f* 15400.— 10 kisten. 5 vs. 1 pak. natúralien. 2 kn. planten. 1 do. boeken. 1 alg. *Pakhuismeester.*

4 kn. provisien. *van Wyk.*

Naar Nederland via Samarang per ned. schip *Comet* gez. E. C. Gardner agt. Paine Stricker en co.

6530 pic. suiker. 190 pic. rotting. 3948 do. rijst. *Busing Schröder en co.*

Naar Sydney per Eng. schip *Ellen Simpson* gez. C. Ogilvie. agenten Paine Stricker en co.

1430 zakk. suiker. 100 kn. man. sigaren. 237 pakk. en 262 rollen touwwerk. 6 kn. strohoeden. *aan boord gebl. lad. van Manilla bestemd n. Sydney.*

3524 zakk. suiker. 237 pakk. touwwerk. uit entrep. *Agenten.*

6 pic. wilde notenmuscaat. *Hunter Houghton en co.*

Naar Macasser per Hamb. schip *Julia* gez. D. Steen. agt. Bahre en Kinder.

235 stukk. lood. 100 kn. wijn. 64 do. dranken. 5 do. manufact. 138 coll. dranken en provis.

200 keld. genever. uit. entrep. *Kreglinger Dummler en co.*

1 piano. *de Vlugt.*

1000 keld. arak. *Adam en co.*

10 kn. sigaren. 100 do. wijn. 5 do. kat. goederen. 3 do. wollen do 20 do. koperdraad. uit entrep. *Agenten.*

200 keld. genever. uit entrep. *de Weerdt Ruyl en co.*

150 md. bier. 10 kn. wijn. 50 do. cognac. 29 coll. manufact. uit entrep. *Busing Schröder en co.*

25 kn. rood garen. 2 kn. gedr. slendangs. 45 do. madapoll. 2 do. kantoorbehoeften. 7 do. veelkleurig. chits. 4 do. blaauw katoen. 3 do. do. doeken. 11 do. geruide sarongs 13 do. bl. katoen. uit entrepot. *N. H. M.*

3/2 pijp. cognac. 100 keld. genever. 2 oxh. wijn. uit entrep. *Vaupel en co.*

3 kn. katoenen. uit entrep. *Hunter Houghton en co.*

2 kn. garen. 16 bn. do. uit entrep. *de Weerdt Ruyl en co.*

10 kn. opium. uit entrep. *Martin Dyce en co.*

196 pic. gambier. *D. N. Buys en co.*

136$^{37}/_{100}$ pic. gambier. uit entrep. *Kopersmit en co.*

12 kn. champagne. uit entrep. 1 do. divers. kleinigheden. en kramerijen. 1 do. prov. en ijzerwaren. 4 do. pruimedanten. 1 baaltje vermicellie en macaronie. 4 ks. siropen. 1 do. paraplaten. 1 do. biljardlampen. 3 do. rhijnwijn. 1 do. glazen. 25 vs. spijkers. 50 do. boter. 5 ks. vensterglas. 6 do. vrucht. op brandewijn. *v. Riet en Ter Gouw.*

10/1 en 10/2 legg. arak. *Gering en co.*

1 kt. batv. bat. doeken. 2 ps. blikwerk. 3 do. blikk. trommel. 8 do. lantaarns. 40 pr. chin. muilen. 18 do. do. ledesen. 4 do. europ. lampglazen. 1 paar chin. lantaarns. *Han Tjengsen.*

55 corg. batv. bat. doeken. 1 do. sam. do. sarongs. 40 pr. chin. kinder schoenen. 5 ps. eur. chitsen. 2000 do. toeb. sigaren. 2 ton. gezt. gandaria. 25 corg. batv. bat. doeken 1 pr. chin. gebord. muilen. 500 bos. batv. lamppitten. 1 kt. wijnglazen. 6 do. kazen. 2 do. 35½ corg. batv. bat. doeken. 1000 doos. chin. blanketsel. 4 blikk. trommel. 24 dos. eur. kinderspeelgoed. 4 pr. chin. gebord muilen. 2 corg. beat bamb. hoeden. 8 ps. eur. blaauw laken. 2 pr. arab schoenen. *Sech Djin bin Bakier.*

2 kn. batv. bat. doeken. 2 do. 45 ps. batv. blikk. trommel 4 corg. chin. schoenen. 15 chin. pantoffels. *Said Hasan Basman.*

Aan- en Uitvoer te Samarang *van den* 26 *December tot en met den* 4 Januarij 1855.

AANVOER.

Van Batavia per ned. ind. bark *Fathool Hair.* gez. Said Aboebakar bin Alie.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 20 December 1854 no. 104.

Van Batavia per ned. ind. stoom. *Koningin der Nederlanden* gez. Deighton.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 6 Januarij 1855 no. 2.

UITVOER.

Naar Soerabaya per ned. ind. stoom. *Banda.* gez. F. H. Schmidt.

41 kisten gedrukt katoen. *N. H. M.* (Uit het Entrepôt.

Naar Nederland per ned. schip *Catarina Johanna.* gez. J. B. Buffi

3104 pic. suiker. *B. Kopersmit en co.*

305 stuks koe-huiden. 628 stuks buffel-huiden. 308 ponden indigo en 229 pic. tabak. *J. Knagge en co.*

640 st. buffel-huiden. 60 pik. lange peper. 20 pik. staart do. 2668 pik. suiker, 1 kist confituren en 1 kist gember. *van den Broek & Veeckens.*

457 ponden indigo. *Thooft.*

903 ponden indigo. 166 ponden arrowroot en 1 kistje gember. *Schalbig.*

2 kn. confituren. *Voorneman.*

542 ponden indigo. *Staal en co.*

1 pic. koffij en 2066 pic. suiker. *Mac Neill en co.*

99 katties koffij. 4 kist. gember en 1 kistje arrowroot. *Dorrepaal en co.*

Naar Nederland per ned. schip *Reijerswaard.* gez. P. Wierikx.

60 pic. binrott. 8828 pic. koffij. 2209 pic. suiker. en 26 kisten kopergeld. *N. H. M.*

Naar Amsterdam per Am. schip *Brothers.* gez. Carwell.

1500 stuks koe-huiden. 22 pic. cubeben. 350 pic. koffij. 4000 pic suiker en 1425 ponden indigo. *B. Kopersmit en co.*

835 pic. koffij en 1673 pic. suiker. *Dorrepaal en co.*

Naar Nederland over Soerabaya per ned. schip *Antonina* gez. P. A. Schaap.

100 pic. binrott. en 47 kisten kopergeld. *N. H. M.*

1 beudij. *Schaap.*

Naar Nederland per ned. schip *Borneo.* gez. F. A. Hansen.

100 pic. binrott. 7632 pic. koffij. 3600 pic. suiker. en 42 kisten kopergeld. *N. H. M.*

Naar Nederland per ned. schip *Rulgersteijn.* gez. A. J. Hees.

2508 pic. koffij en 36 kisten kopergeld. *N. H. M.*

Naar Havre per Frans. schip *Sigisbert Cezard.* gez. A. Gault.

300 pic. binrott. 15,881 pic. koffij 777 en half pond indigo 4000 st. koehuiden. 1000 do. buffelhuiden. *Dorrepaal en co.*

Naar Nederland over Batavia per Amer. schip *Witch of the Wave* gez. Schreve.

8331 pic. koffij. en 27 do. gutta percha. *N. H. M.*

Naar Singapore over Batavia per ned. ind. stoom. *Koningin der Nederlanden* gez. Deighton.

1000 st. koehuiden. 392 pic. koffij. 3 kn. ijzerwaren en 1 md. suiker *Dorrepaal en co.*

34 kn. 10 md. en 11 krandj. gouv. goederen. *Havenmeester.*

1 kt. snuif. *Knagge en co.*

8 vs. boter. uit entrep. *J. Knagge en co.*

4 trossen. 2 pak tuigen. 2 kn. boeken en 3 do. suiker monsters. *Soesman qq.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 20 *tot en met den* 31 *December* 1854.

AANVOER.

Van Batavia per ned. ind. bark *Banka* gez. G. Schnit.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 27 December 1854 no. 103

Van Riouw, Singapore via Batavia per ned. schip *Columbus Almansoor*, gez. Said Mohamat bin Sahil.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd 3 Januarij 1855 no. 1.

Van Balie per ned. ind. schooner *Kiatlie*, gez. Ho Ting Lo.

240 pic. kadelee. 610 pic. rijst. 100 stuks koehuiden. pic. smeer 15 pic. klapperolie. *Tho Goeijoe.*

Van Menado per ned. schip *Ternate*, gez. Stockhecker.

800,000 ℔ koffij. *Gouvernement.*

UITVOER.

Naar Nederland per ned. schip *Hina Lena* gez. H. F. A. Antwich.

3232$^{67}/_{100}$ pic. suiker. 1650 do. koffij, 10 do. rotting. *N. H. M.*

Naar Nederland via Passoeroean per ned. schip *Julie Claire* gez. H. de Wyn.

4000$^{62}/_{100}$ pic. suiker. *N. H. M.*

Naar Balie per ned. ind. bark. *Jadul Karim* gez. Intje abd. Rachman

150 pic. koffij. 2100 do. rijst. *Seek abd. Rachman bin alie Segaf.*

Naar Nederland en Probolingo per ned. schip *Margaretha Simonetta* gez. J. J. Hoffman.

2009$^{00}/_{100}$ pic. suiker. *N. H. M.*

Naar Batavia per ned. ind. stoomschip *Banda*, gez. Schmidt.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. heden no. 4.

Naar Nederland via Banjoewangie per ned. schip *Hendrika*, gez. F. J. Verschuur.

8502$^{66}/_{100}$ pic. suiker. 1000 pic. koffij. 350 pic. tin. 150 pic. rott. 60 vs. koperenduiten. *N. H. M.*

Naar Nederland via Passoeroean per ned. schip *Sonburg*, gez. H. B. Evers.

4001$^{97}/_{100}$ pic. suiker. 200 pic. rotting. *N. H. M.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ H. BRUINING.